АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Чулуут сумын ЗДТГ-ын 2024 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: АРА-2025/8/-НА-СТА-ТШ3

Цахим хуудас: www.open.audit.mn Архангай аймаг 2025 он	Дарга,Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа Утас:7033-3141 Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар Утас: 7033-2860 Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn Аудитор Н.Дашмягмар Утас: 7033-3019 Цахим хаяг: Dashmyagmarn@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу

Агуулга

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ 3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ 5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан 5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан 6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан....8
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан 10
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан 10
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан....12
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ....13
5.1 Төлбөрийн акт....13
5.2 Албан шаардлага 14
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ 14

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ИТХ	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал
МУЕА	Монгол улсын ерөнхий аудитор
БГАҮТХ	Бусдаар гүйцэтгүүлэх ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар
ТБОНХБАҮХАТХ	Төрийн болон орон нутгийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
Нутгийн захиргааны ордон, А корпус, 2 дугаар баг,
Эрдэнэбулган сум, Архангай аймаг, 65139,
Утас/Факс: (976) 7033 3141,
Цахим шуудан: arkhangai@audit.gov.mn

2025.02.24 № 39
танай ____________-ны №____________-т

ЧУЛУУТ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН
ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА
Ц.МӨНХБАТ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Архангай аймгийн Чулуут сумын ЗДТГ-ын 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр санхүүгийн тайлангууд нь 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн байдал болон тайлант жилийн эцсээрх санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, төсвийн гүйцэтгэлийг бүх материаллаг талаар нь Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант жилд Архангай аймгийн Чулуут сумын түүхт 100 жилийн ой тохиосонтой холбогдуулан 58,470.0 мянган төгрөгийн 8 нэр төрлийн үндсэн хөрөнгийг хандиваар хүлээн авч бүртгэл тайланд тусгасан байна.

Аудитын гол асуудал

Тус байгууллага нь орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага хөтөлбөрийн хүрээнд үндсэн үйл ажиллагааны зардал, ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал бусад, орон нутгийн нөөц хөрөнгө, байгаль орчин нөхөн сэргээх, хамгаалах, гамшгаас хамгаалах сургалт, сурталчилгаа, улсын баяр наадам гэсэн 7 арга хэмжээг хэрэгжүүлэх 1,010,307.6 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч гүйцэтгэлээр 935,170.8 мянган төгрөгийг зарцуулж 75,136.8 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна. Төсвийн үлдэгдэл нь, үндсэн үйл ажиллагааны зардал, ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал арга хэмжээнээс шалтгаалсан байна. Энэ нь төсвийн төлөвлөлттэй холбоотой байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Чулуут сумын ЗДТГ нь гүйцэтгэх засаглалын удирдлага хөтөлбөрийн 7 арга хэмжээнд 935,170.8 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна. Тус байгууллага нь 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 12 үндсэн зорилтын хүрээнд 90 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, 80 арга хэмжээг 100 хувь, 10 арга хэмжээг 80 хувь, дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилтийг сумын Засаг даргаас 98.4 хувьтай үнэлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР .... Т.БАЙГАЛМАА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	94,684,657.00	135,865,925.20
33	АВЛАГА	19,051,676.00	4,280,475.20
335	Бусад авлага	19,051,676.00	4,280,475.20
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	19,051,676.00	4,280,475.20
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	64,757,981.00	101,240,450.00
354	Хангамжийн материал	50,007,981.00	86,390,450.00
3541	Бичиг хэргийн материал		248,000.00
3542	Аж ахуйн материал	50,007,981.00	84,742,450.00
3544	Түлш, шатах тослох материал		1,400,000.00
356	Мал амьтад	14,750,000.00	14,850,000.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	10,875,000.00	30,345,000.00
363	Тэжээлийн нөөц	10,875,000.00	30,345,000.00
II	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,173,744,321.73	1,571,684,125.05
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,173,744,321.73	1,571,684,125.05
392	Биет хөрөнгө	1,090,532,321.73	1,488,472,125.05
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	549,761,440.76	675,442,921.76
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-205,879,383.56	-225,687,365.48
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	112,682,509.64	218,611,010.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-77,931,402.68	-69,317,740.26
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	83,455,182.56	103,214,686.42
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-54,921,567.00	-57,888,799.66
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	26,995,800.00	61,680,200.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-14,756,359.35	-14,962,976.86
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	92,000,000.00	92,000,000.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-43,424,999.31	-53,449,999.23
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	1,064,658,420.00	1,271,021,217.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-442,107,319.33	-512,191,028.64
393	Биет бус хөрөнгө	83,212,000.00	83,212,000.00
39301	Програм хангамж	5,450,000.00	5,450,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-5,450,000.00	-5,450,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	83,212,000.00	83,212,000.00
III	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	1,268,428,978.73	1,707,550,050.25
V	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	1,268,428,978.73	1,707,550,050.25
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,268,428,978.73	1,707,550,050.25
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	614,282,352.17	614,282,352.17
51101	Өмч: - төрийн	614,282,352.17	614,282,352.17
512	Хуримтлагдсан үр дүн	576,805,345.59	1,015,926,417.11
5121	Өмнөх үеийн үр дүн	576,805,345.59	562,034,144.79
5122	Тайлант үеийн үр дүн		453,892,272.32

513	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	77,341,280.97	77,341,280.97
VI	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	1,268,428,978.73	1,707,550,050.25

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	713,035,542.00	1,611,758,267.86
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	143,771,387.00	594,201,451.86
120	Нийтлэг татварын бус орлого	143,771,387.00	594,201,451.86
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	815,000.00	13,370,000.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	108,931,387.00	493,823,201.86
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	34,025,000.00	87,008,250.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	569,264,155.00	1,017,556,816.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	20,888,055.00	7,749,216.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж		2,050,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	244,800.00	3,000,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	20,643,255.00	2,237,216.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		462,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	548,376,100.00	1,009,807,600.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	548,376,100.00	1,009,807,600.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	698,995,114.63	1,155,436,411.97
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	698,995,114.63	1,132,516,411.97
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	685,448,483.52	997,309,024.75
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	384,844,800.00	589,503,334.31
210101	Үндсэн цалин	266,479,135.17	365,714,128.93
210102	Нэмэгдэл	95,661,905.83	200,826,905.38
210104	Урамшуулал	22,703,759.00	22,962,300.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	48,105,400.00	73,207,678.97
210201	Тэтгэврийн даатгал	32,711,600.00	50,513,755.94
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,848,400.00	5,914,823.32
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,078,800.00	2,947,511.67
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	769,700.00	2,288,354.11
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,696,900.00	11,543,233.93
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	21,491,624.89	35,499,778.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	8,091,624.89	13,303,778.00
210302	Түлш, халаалт	12,900,000.00	18,596,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	500,000.00	3,600,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	47,078,900.00	66,472,077.00
210401	Бичиг хэрэг	10,056,500.00	10,810,000.00

210402	Тээвэр, шатахуун	15,941,400.00	32,692,116.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,858,000.00	6,218,400.00
210404	Ном, хэвлэл		384,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	8,351,500.00	6,072,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,104,000.00	2,310,900.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	4,767,500.00	7,984,661.00
2105	Нормативт зардал		5,000,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл		5,000,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	8,426,000.00	8,460,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,200,000.00	
210604	Урсгал засвар	7,226,000.00	8,460,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	1,970,000.00	4,519,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,970,000.00	4,519,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	26,792,779.00	11,868,441.50
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	25,156,255.00	10,659,588.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	800,000.00	
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	686,524.00	728,853.50
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	150,000.00	480,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	146,738,979.63	202,778,714.97
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	60,815,940.00	33,936,500.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	85,923,039.63	168,842,214.97
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	13,546,631.11	135,207,387.22
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	3,368,000.00	47,170,641.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг		42,320,641.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,368,000.00	4,850,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	10,178,631.11	88,036,746.22
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,178,631.11	88,036,746.22
	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		22,920,000.00
	Дотоод эх үүсвэрээр		22,920,000.00
223001	Бусад хөрөнгө		22,920,000.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	14,040,427.37	456,321,855.89
145	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН		
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		2,429,583.57
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз		2,429,583.57
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)		-2,429,583.57
V	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	14,040,427.37	453,892,272.32

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	570,079,155.00	1,030,926,816.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	815,000.00	13,370,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	815,000.00	13,370,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	815,000.00	13,370,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	569,264,155.00	1,017,556,816.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	20,888,055.00	7,749,216.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж		2,050,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	244,800.00	3,000,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	20,643,255.00	2,237,216.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		462,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	548,376,100.00	1,009,807,600.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	548,376,100.00	1,009,807,600.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	562,679,155.00	954,808,416.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	562,679,155.00	954,808,416.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	549,000,523.89	819,601,028.78
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	384,844,800.00	589,503,334.31
210101	Үндсэн цалин	266,479,135.17	365,714,128.93
210102	Нэмэгдэл	95,661,905.83	200,826,905.38
210104	Урамшуулал	22,703,759.00	22,962,300.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	48,105,400.00	73,207,678.97
210201	Тэтгэврийн даатгал	32,711,600.00	50,513,755.94
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,848,400.00	5,914,823.32
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,078,800.00	2,947,511.67
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	769,700.00	2,288,354.11
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,696,900.00	11,543,233.93
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	21,491,624.89	36,899,778.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	8,091,624.89	13,303,778.00

210302	Түлш, халаалт	12,900,000.00	19,996,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	500,000.00	3,600,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	38,651,900.00	56,051,200.00
210401	Бичиг хэрэг	9,515,000.00	10,962,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	13,230,400.00	29,538,900.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,858,000.00	6,218,400.00
210404	Ном, хэвлэл		480,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	7,248,500.00	6,072,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,800,000.00	2,779,900.00
2105	Нормативт зардал		5,000,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл		5,000,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	5,480,000.00	19,370,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	2,100,000.00	
210604	Урсгал засвар	3,380,000.00	19,370,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	1,970,000.00	4,519,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,970,000.00	4,519,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	40,456,799.00	18,371,857.50
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	38,820,275.00	17,163,004.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	800,000.00	
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	686,524.00	728,853.50
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	150,000.00	480,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	8,000,000.00	16,678,180.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	8,000,000.00	16,678,180.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	13,678,631.11	135,207,387.22
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	3,500,000.00	47,170,641.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг		42,320,641.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,500,000.00	4,850,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	10,178,631.11	88,036,746.22
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,178,631.11	88,036,746.22
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	7,400,000.00	76,118,400.00
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	7,400,000.00	76,118,400.00
	Дотоод эх үүсвэрээр	7,400,000.00	76,118,400.00

225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	7,400,000.00	76,118,400.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	-7,400,000.00	-76,118,400.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Д/Д	Үзүүлэлт	Засгийн газрын сан	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	ЗГ-н хувь оролцооны дүн
1	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	614,282,352.17	77,341,280.97	562,764,918.22	1,254,388,551.36
7	Тайлант үеийн үр дүн			14,040,427.37	14,040,427.37
10	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	614,282,352.17	77,341,280.97	576,805,345.59	1,268,428,978.73
11	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			-14,771,200.80	-14,771,200.80
17	Тайлант үеийн үр дүн			453,892,272.32	453,892,272.32
19	2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	614,282,352.17	77,341,280.97	1,015,926,417.11	1,707,550,050.25

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон /төгрөгөөр /

Д/Д	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү дүн	Харьцуулалт
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,010,807,600.00	935,170,853.78	75,136,746.22	92.56
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	970,307,600.00	895,170,853.78	75,136,746.22	92.26
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	900,772,100.00	848,000,212.78	52,771,887.22	94.14
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	590,934,400.00	589,503,334.31	1,431,065.69	99.76
210101	Үндсэн цалин	590,934,400.00	365,714,128.93	225,220,271.07	61.89
210102	Нэмэгдэл		200,826,905.38	-200,826,905.38	
210104	Урамшуулал		22,962,300.00	-22,962,300.00	
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	73,866,800.00	73,207,678.97	659,121.03	99.11
210201	Тэтгэврийн даатгал	50,229,400.00	50,513,755.94	-284,355.94	100.57
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,909,300.00	5,914,823.32	-5,523.32	100.09
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,727,500.00	2,947,511.67	1,779,988.33	62.35
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,181,900.00	2,288,354.11	-1,106,454.11	193.62
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	11,818,700.00	11,543,233.93	275,466.07	97.67

2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	51,000,000.00	36,899,778.00	14,100,222.00	72.35
210301	Гэрэл, цахилгаан	27,400,000.00	13,303,778.00	14,096,222.00	48.55
210302	Түлш, халаалт	20,000,000.00	19,996,000.00	4,000.00	99.98
210303	Цэвэр, бохир ус	3,600,000.00	3,600,000.00		100
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	55,589,200.00	55,589,200.00		100
210401	Бичиг хэрэг	10,500,000.00	10,500,000.00		100
210402	Тээвэр, шатахуун	29,538,900.00	29,538,900.00		100
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,204,000.00	6,218,400.00	-14,400.00	100.23
210404	Ном, хэвлэл	460,000.00	480,000.00	-20,000.00	104.35
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	6,106,400.00	6,072,000.00	34,400.00	99.44
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,779,900.00	2,779,900.00		100
2105	Нормативт зардал	5,000,000.00	5,000,000.00		100
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	5,000,000.00	5,000,000.00		100
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	73,386,500.00	47,518,400.00	25,868,100.00	64.75
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	10,386,500.00	11,184,000.00	-797,500.00	107.68
210602	Тавилга	15,000,000.00	16,964,400.00	-1,964,400.00	113.1
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	500,000.00		500,000.00	
210604	Урсгал засвар	47,500,000.00	19,370,000.00	28,130,000.00	40.78
2107	Томилолт, зочны зардал	7,500,000.00	4,519,000.00	2,981,000.00	60.25
210702	Дотоод албан томилолт	7,500,000.00	4,519,000.00	2,981,000.00	60.25
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	18,495,200.00	16,134,641.50	2,360,558.50	87.24
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	17,195,200.00	14,925,788.00	2,269,412.00	86.8
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	800,000.00	728,853.50	71,146.50	91.11
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	500,000.00	480,000.00	20,000.00	96
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	25,000,000.00	19,628,180.00	5,371,820.00	78.51
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	25,000,000.00	19,628,180.00	5,371,820.00	78.51
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	69,535,500.00	47,170,641.00	22,364,859.00	67.84
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	69,535,500.00	47,170,641.00	22,364,859.00	67.84
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	9,613,500.00		9,613,500.00	

213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	52,422,000.00	42,320,641.00	10,101,359.00	80.73
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	7,500,000.00	4,850,000.00	2,650,000.00	64.67
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	40,000,000.00	40,000,000.00		100
	Дотоод эх үүсвэрээр	40,000,000.00	40,000,000.00		100
223001	Бусад хөрөнгө	40,000,000.00	40,000,000.00		100
1	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,010,307,600.00	935,170,853.78	75,636,746.22	92.52
131	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ				
132	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,009,807,600.00	921,800,853.78	88,506,746.22	91.24
132001	Орон нутгийн төсвөөс	1,009,807,600.00	921,800,853.78	88,506,746.22	91.24
133	ТӨСВИЙН ЗАХИРАГЧДААС				
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	500,000.00	13,370,000.00	-12,870,000.00	2,674.00
5	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	25	25		100
6	Удирдах ажилтан	3	3		100
7	Гүйцэтгэх ажилтан	12	12		100
8	Үйлчлэх ажилтан	10	10		100

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон /төгрөгөөр/

Д/Д	Үзүүлэлт	Тайлант оны гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	7,719,216.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	4,749,216.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	4,719,216.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	462,000.00
210401	Бичиг хэрэг	462,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,237,216.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,237,216.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,020,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,020,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	30,000.00
	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	30,000.00

22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	2,970,000.00
	Дотоод эх үүсвэрээр	2,970,000.00
1	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	7,719,216.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	7,719,216.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	2,050,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,970,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,237,216.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	462,000.00

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар алдаа илрээгүй. Чулуут сумын ЗДТГазар нь оны эхэнд 19,051.6 мянган төгрөгийн авлагын эхний үлдэгдэлтэй байсан бөгөөд тайлант онд 14,771.2 мянган төгрөгийг орон нутгийн ерөнхий дансанд төлж барагдуулсныг нягтлан бүртгэлд өмнөх үеийн үр дүнг бууруулах бичилтээр бүртгэж жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд тусгаж тайлагнасан байна. Энэ талаар Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуульд заасны дагуу Чулуут сумын ЗДТГ-ын дарга, нягтлан бодогчийн тайлбарыг албан бичгээр гаргаж ирүүлсэн болно.

Залруулаагүй нийт 11,129.0 мянган төгрөгийн зөрчил[1] илэрч 4,232.0 мянган төгрөгийн 1 төлбөрийн акт, 6,897.0 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага хүргүүллээ.

Аудитаар залруулагдаагүй 2 зөрчилтэй асуудлын материаллаг алдаа нь 11,129.0 мянган төгрөг бөгөөд тогтоосон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлын дүн **11,365.9** мянган төгрөгөөс бага, шинж чанарын хувьд материаллаг бус байх тул **Өөрчлөлтгүй дүгнэлт** өглөө.

5.1 Төлбөрийн акт

5.1.1 Чулуут сумын Засаг даргын 2024 оны 03 дугаар сарын 27-ны өдрийн Б/07 дугаар захирамжаар Тамгын газрын дарга Ц.Мөнхбатад 9,902.0 мянга, Чулуут сумын Засаг даргын тамгын газрын 2024.03.27-ны өдрийн Б/04 дугаар тушаалаар Санхүүгийн албаны дарга Ц.Сувдмаа, Хууль эрх зүйн хариуцсан мэргэжилтэн Э.Дагиймаа, Хүнс хөдөө аж ахуйн мэргэжилтэн М.Цэдэннорov, Байгаль орчны мэргэжилтэн М.Намжилсүрэн, Төсөв төрийн сангийн мэргэжилтэн Б.Отгонбаяр нарт хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласны урамшуулалд 42,320.6 мянган төгрөгийг олгохдоо нийт 4,232.0 мянган төгрөгийн хувь хүний орлогын албан татварыг суутгаж төсөвт шилжүүлээгүй байна.

Энэ нь Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1-д "Албан татвар төлөгчийн цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрхлэлтийн орлогод дараах орлогыг хамруулна, 7.1.1-д "Ажил олгогчтой байгуулсан хөдөлмөрийн гэрээнд заасны дагуу авч байгаа үндсэн цалин, нэмэгдэл хөлс, нэмэгдэл, шагнал, урамшуулал, амралтын олговор, тэтгэвэр, тэтгэмж, тэдгээртэй адилтгах бусад орлого" , 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д "Энэ хуулийн 14, 18 дугаар зүйлд заасны дагуу тухайн жилийн орлогыг тодорхойлоход 0-120 000 000 хүртэлх төгрөгийн албан татвар

[1] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

ногдуулах орлого олсон тохиолдолд 10 хувиар ... албан татвар ногдуулна" гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

<u>Шийдвэрлэсэн нь</u>: Төсөвт төвлөрүүлэх төлбөрийн акт тогтоов.

5.2 Албан шаардлага

5.2.1. Тайлант онд Чулуут сумын Засаг даргын 2024.06.26-ны өдрийн Б/16 дугаар захирамжаар Өлзийт гол, Зуунмод, Халуун ус, Хайрхан Хүрэм багийн Засаг дарга нарт 2,500.0 мянга, 2024 оны 12 дугаар сарын 27-ны өдрийн Б/32 дугаар захирамжаар Өлзийт гол, Зуунмод, Халуун ус, Хайрхан Хүрэм багийн Засаг дарга нарт тус бүр 850.0 мянган төгрөг, аймгийн Засаг даргын 2024 оны 02 дугаар сарын 06-ны өдрийн А/50 дугаар захирамжаар сумын засаг дарга, тамгын газрын дарга нарт 3,547.0 мянган төгрөг, нийт 6,897.0 мянган төгрөгийн мөнгөн урамшууллыг зардлын эдийн засгийн ангилал зөрчиж цалингийн сангаас олгосон байна.
Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д "Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д "Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1-д "Хэмнэлтийн горим хэрэгжүүлэхэд дараах зарчмыг баримтална" гэсний 4.1.3-д "Үр ашигтай байх", 4.1.6 "Сахилга баттай байх", 4.1.9 "Хариуцлагатай байх" 4.2.1-д "Зардал бууруулахад чиглэсэн арга хэмжээг энгийн ойлгомжтой, тууштай, өндөр сахилга баттайгаар зохион байгуулах" гэсэн заалтуудтай нийцэхгүй байна.

<u>Шийдвэрлэсэн нь</u>: Зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, таслан зогсоох албан шаардлага хүргүүллээ.

Сумын 100 жилийн ойн хандивын тайланг дүгнэлт гаргуулж ИТХ-д оруулж танилцуулах арга хэмжээ аваагүй байна.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан нэмэгдлээс ХХОАТ-ыг суутгаагүй	1	4,232.0	1	4,232.0								
Улс төрийн албан хаагчдад үр дүнгийн урамшууллыг цалингийн сангаас олгосон	1	6,897.0			1	6,897.0						

Дүн	**2**	**11,129.0**	**1**	**4,232.0**	**1**	**6,897.0**						